

Excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 alin. (3) din Legea nr.198/2004 privind unele măsuri prealabile lucrărilor de construcție de autostrăzi și drumuri naționale

În ziua de 6 aprilie 2017, Plenul Curții Constituționale, investit în temeiul art. 146 lit.d) din Constituția României, al art.11 alin.(1) lit. d) și al art.29 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a luat în dezbatere următoarea excepție de neconstituționalitate:

Excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 alin. (3) din Legea nr.198/2004 privind unele măsuri prealabile lucrărilor de construcție de autostrăzi și drumuri naționale, modificate prin art.IV pct.3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.228/2008 pentru modificarea și completarea unor acte normative, prin raportare la sintagma „la data întocmirii raportului de expertiză” cuprinsă în dispozițiile art.26 alin.(2) din Legea nr.33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, care au următorul cuprins:

„(3) Acțiunea formulată în conformitate cu prevederile prezentului articol se soluționează potrivit dispozițiilor art.21-27 din Legea nr.33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, în ceea ce privește stabilirea despăgubirii.” Dispozițiile art.26 alin.(2) din Legea

nr.33/1994, în care se regăsește sintagma „la data întocmirii raportului de expertiză” au următorul conținut: „(2) *La calcularea cuantumului despăgubirilor, experții, precum și instanța vor ține seama de prețul cu care se vând, în mod obișnuit, imobilele de același fel în unitatea administrativ-teritorială, la data întocmirii raportului de expertiză, precum și de daunele aduse proprietarului sau, după caz, altor persoane îndreptățite, luând în considerare și dovezile prezentate de aceștia.*”

În urma deliberărilor, cu unanimitate de voturi, **Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate** și a constatat că prevederile art.9 alin.(3) din Legea nr.198/2004 privind unele măsuri prealabile lucrărilor de construcție de autostrăzi și drumuri naționale, astfel cum au fost modificate prin art. IV pct.3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.228/2008 pentru modificarea și completarea unor acte normative, prin raportare la sintagma „la data întocmirii raportului de expertiză” cuprinsă în dispozițiile art.26 alin.(2) din Legea nr.33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, sunt neconstituționale.

Astfel, Curtea, având în vedere dispozițiile art.26 alin.(1) din Legea nr.33/1994, potrivit cărora „despăgubirea se compune din valoarea reală a imobilului și din prejudiciul cauzat proprietarului sau altor persoane îndreptățite”, precum și jurisprudența sa anterioară în materie, a constatat că, deși transferul dreptului de proprietate asupra imobilelor din proprietatea privată a persoanelor fizice sau juridice în proprietatea publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale și în administrarea expropriatorului operează de drept la data emiterii actului administrativ de expropriere de către expropriator, în ipoteza în care persoana expropriată nu este de acord cu cuantumul despăgubirii stabilite pe cale administrativă, aceasta urmează a beneficia de o despăgubire stabilită pe cale judiciară al cărei cuantum nu se raportează la data transferului dreptului de

proprietate, ci la cea a realizării expertizei. În schimb, Legea nr.33/1994, legea generală în materie de expropriere, prevede transferul dreptului de proprietate la data îndeplinirii obligațiilor impuse expropriatorului prin hotărârea judecătorească de expropriere; de aceea, în acest din urmă caz este just ca expertiza judiciară să se realizeze într-un moment temporal cât mai apropiat de pronunțarea hotărârii judecătorești.

Ca atare, stabilirea cuantumului despăgubirii este o măsură conexă și indisolubil legată de momentul transferului dreptului de proprietate, întrucât acest moment este cel determinant în raportul juridic ce se naște între expropriat și expropriator, iar nu de vreun alt moment ulterior stabilit aleatoriu. În consecință, în această privință legiuitorul nu are nicio marjă de apreciere, valoarea bunului expropriat neputând fi alta decât cea stabilită la momentul contemporan realizării transferului dreptului. Dacă în privința exproprierii reglementate de legea generală această exigență constituțională este pe deplin respectată prin dispozițiile art.26 alin.(2) din Legea nr.33/1994, cuantumul despăgubirilor fiind stabilit la un moment apropiat în timp, contemporan transferului dreptului de proprietate, în privința legii speciale, în speță fiind vorba de Legea nr.198/2004, în forma anterioară modificărilor aduse prin Legea nr.184/2008, aplicarea art.26 alin.(2) din Legea nr.33/1994, respectiv sintagma „*la data întocmirii raportului de expertiză*”, generează o situație juridică ce se abate de la o asemenea finalitate, în sensul că expertiza judiciară dispusă nu reflectă valoarea bunului de la momentul contemporan realizării transferului dreptului, ci o valoare de la un moment ulterior care nu este cert. Rezultă că, determinându-se în acest fel cuantumul despăgubirii, aceasta nu mai este „dreaptă” în sensul art.44 alin.(3) din Constituție, cuantumul ei nefiind contemporan momentului transferului dreptului de proprietate, soluție de principiu cu valoare constituțională.

În aceste condiții, prevederile legale criticate sunt neconstituționale prin raportare la art.art.44 alin.(3) din Constituție, potrivit căroră *„nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire”*.

Decizia este definitivă și general obligatorie și se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și instanței de judecată care a sesizat Curtea Constituțională, respectiv, Curtea de Apel București – Secția a IV-a civilă.